

NORGES HØYESTERETT

Den 19. juni 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Østensen Berglund og Høgetveit Berg i

HR-2019-1166-U, (sak nr. 19-077204STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Helge Karlbom)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Peter Andre Johansen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte en anke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (2) A ble ved Moss tingretts dom 14. januar 2019 dømt til fengsel i åtte måneder for mishandling av sin tidligere samboer, jf. straffeloven § 282. Han ble videre dømt til å betale henne 60 000 kroner i oppreisningserstatning.
- (3) Dommen ble avsagt under dissens, idet en meddommer stemte for frifinnelse.
- (4) A anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og saksbehandlingen, og begjærte ny behandling av det sivile kravet.
- (5) Borgarting lagmannsrett traff 22. mars 2019 beslutning der anken ble nektet fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (6) A har anket lagmannsrettens beslutning. Det er anført at det foreligger en saksbehandlingsfeil ved tingrettens dom som har hatt betydning for resultatet. Tingrettens dom bygger blant annet på et avhør av fornærmedes sønn hvor hensynet til kontradiksjon ikke ble ivaretatt. Det var derfor ikke forsvarlig av lagmannsretten å nekte anken fremmet.
- (7) *Påtalemyndigheten* har i merknader til anken sagt seg enig i at tiltaltes rett til kontradiksjon ble brutt i forbindelse med avhøret av fornærmedes sønn. Feilen har likevel ikke hatt

betydning for resultatet i saken, idet avhøret kun var et perifert bevis. Det var derfor forsvarlig av lagmannsretten å nekte anken fremmet.

(8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd. I denne sammenheng kan utvalget bland annet prøve om lagmannsrettens skjønnsutøvelse har vært forsvarlig, jf. Rt-2009-1118 avsnitt 61 sammenholdt med avsnitt 60.

(9) I denne saken ble fornærmedes sønn avhørt ved tilrettelagt avhør 5. januar 2017, jf. straffeprosessloven § 239 b, mens forsvarer først ble oppnevnt 15. oktober 2018 etter at tiltalebeslutning var utferdiget 4. oktober 2018.

(10) Om siktedes rettigheter hvor det er foretatt tilrettelagt avhør fastsetter straffeprosessloven § 239 b fjerde ledd:

«Tas det ut siktelse, skal siktede og forsvarer straks få adgang til å gjøre seg kjent med de dokumenter i saken om det er adgang til det etter § 242, herunder videoopptak av tilrettelagt avhør. Påtalemyndigheten skal ved forkynning informere siktede om at siktede har adgang til å begjære supplerende avhør av vitnet og at videoopptak av tilrettelagt avhør vil kunne tre i stedet for vitnets personlige forklaring under hovedforhandlingen. Avhørsleder skal gi siktede frist til å begjære supplerende avhør og siktede skal gis anledning til å rådføre seg med sin forsvarer før fristen går ut.»

(11) I anken til Høyesterett opplyser forsvareren følgende om hva som skjedde i forbindelse med forsvareroppnevningen og fram mot hovedforhandlingen:

«Tiltalte fikk først oppnevnt forsvarer den 15.10.18 i forbindelse med at politiet sendte saken over til tingretten. Dokumentene i saken ble oversendt forsvarer den 20.11.18, med unntak av det tilrettelagte avhøret. I forbindelse med forberedelse til hovedforhandlingen etterspurte forsvarer den 07.01.19 etterforsker om å få den elektroniske filen med avhøret oversendt. I følge etterforsker var ikke dette teknisk mulig, og kun resyme av avhøret ble oversendt. Forsvarer og tiltalte fikk derfor ikke sett avhøret før hovedforhandlingen som startet den 08.01.19.»

(12) Påtalemyndigheten har ikke bestridt denne saksfremstillingen og tiltrer anførselen om at hensynet til kontradiksjon ikke ble tilstrekkelig ivaretatt ved anvendelsen av det tilrettelagte avhøret av fornærmedes sønn. Uenigheten knytter seg til i hvilken grad domfellelsen i tingretten hviler på dette avhøret.

(13) Ved brudd på kontradiksjonsprinsippet stilles det i utgangspunktet små krav til sannsynliggjøring av at dette har påvirket resultatet, jf. straffeprosessloven § 343 første ledd og for eksempel Rt-2011-93 avsnitt 40 med videre henvisninger. Videre vil eventuelle feil fra forsvarers side normalt ikke komme tiltalte til skade, jf. Rt-2011-93 avsnitt 28 og 33.

(14) Lagmannsretten har lagt til grunn at feilene ved gjennomføringen av avhøret har vært uten betydning for tingrettens resultat. Det er vist til at tingretten la fornærmedes forklaring til grunn, og at denne ble støttet av flere vitneforklaringer. Etter lagmannsrettens oppfatning kunne det legges til grunn at avhøret av fornærmedes sønn bare hadde hatt begrenset betydning, men at «det barnet sier underbygger fornærmedes forklaring om hvordan samlivet var».

(15) Etter ankeutvalgets syn er dette ikke en riktig forståelse av tingrettens bevisbedømmelse.

- (16) Tingretten har i et lengre avsnitt gjengitt deler av forklaringen fra fornærmedes sønn, B. Det fremkommer her at han forklarte at tiltalte kjefte mye på både moren og ham, at han tenkte mye på at tiltalte ikke skulle bli sint og at han hadde hørt tiltalte si «idiot» til moren.
- (17) Om betydningen av forklaringen skrev tingretten:
- «Retten flertall (meddommer Johansen og fagdommer Gundersen) mener fornærmedes forklaring er troverdig idet den i mange henseender støttes av forklaringer fra flere vitner. Generelt viser retten til vitnet B som har forklart om hvorledes tiltalte sin adferd med kjefting og trusler gjorde B redd for at tiltalte skulle slå moren. Dette er intet bevis for at tiltalte har slått moren, men passer likevel inn i et bilde av tiltalte som en person som er i stand til og har utøvd slik vold det er tale om. Dette styrker fornærmedes forklaring.»**
- (18) Videre heter det under vurderingen av om handlingene faller inn under straffeloven § 282:
- «Retten mener at det er gode holdepunkter for å legge til grunn at fornærmede har levd i et trusselregime. Retten viser her til fornærmedes forklaring, sønnen Bs forklaring og venninnen Cs forklaring. B har forklart at han var redd for at tiltalte skulle slå moren.»**
- (19) Etter ankeutvalgets syn tyder disse gjengivelsene fra tingretten på at sønnens uttalelser hadde en mer sentral betydning i det samlede bevisbildet enn lagmannsretten har lagt til grunn. Det bemerkes at domfellelsen for mishandling i nære relasjoner ikke bare knyttet seg til fysisk vold, men også omfattet truende og sterkt nedsettende kommentarer.
- (20) Med de lave kravene som stilles til muligheten for at manglende kontradiksjon har påvirket resultatet, var det ikke forsvarlig av lagmannsretten å nekte anken fremmet, jf. Rt-2012-1342.
- (21) Lagmannsrettens beslutning må etter dette oppheves.
- (22) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)